

Bölüm 16

BİREYCİLİK-TOPLULUKÇULUK VE ÖRGÜTSEL VATANDAŞLIK DAVRANIŞI ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİŞKEK ÖRNEĞİ

Mehmet ULUTAŞ¹

GİRİŞ

Tarih boyunca filozoflar ve sosyal bilimciler toplumların bireycilik-toplulukçuluk özelliklerini tartışagelmışlerdir. Bireyselcilik-toplulukçuluğun ahlaki ve sosyal boyutları sosyal bilimlerde ve iş bölümü üzerine yapılan ekonomi araştırmalarından konu edilmektedir (Ali vd., 1997: 629).

Birçok sosyal bilimci, modernleşmenin kaçınılmaz bir sonucunun, toplumun organik birliğine ciddi tehdit oluşturan bireyciliğin sınırsız büyümesi olduğunu iddia ediyor. Birçok başka araştırmacı da özerklik ve bağımsızlığın, kişilerarası işbirliği ve sosyal dayanışmanın gelişmesi için gerekli şartlar olduğunu savunmaktadır (Allık ve Realo, 2004: 29).

Bireycilik-Toplulukçuluk

Bireycilik/toplulukçuluk, birey ile belirli bir toplumdaki kolektivite arasındaki ilişkinin biçimini ifade eder. Sürecin bir ucunda, ayrı bir varlık olarak birey ile sözkonusu bireyin içinde bulunduğu toplumsal ortam arasında net bir ayrım yapan batılı bireyci düşünce bulunuyor. Sürecin diğer ucunda ise, birey ve grup arasındaki ayrım bulanıklaşıyor ve insanlar sosyal ve kültürel çevrelerini de kapsayan bir kişisel düşünce geliştiriyorlar. Bu tür toplulukçu düşünceye sahip bireyler, kolektif bir algıya sahiptir ve grup çıkarlarını kişisel çıkarlarının üstünde tutma eğilimindedirler (Bochner ve Hesketh, 1994: 236-237).

Bireycilik, insanların kendi kişisel hedeflerini, içinde yaşadıkları toplumlarının veya gruplarının hedefleri üzerine ne ölçüde koyduklarını ifade eder. Yalnızca kendi hedeflerine ulaşmak için çabalayan, dar aile yapılarına sahip olan ve herhangi bir grup içerisinde yer alışı tamamen kendi çıkarlarının bir fonksiyonu

¹ Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Ulutaş, Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Yüksekokulu & Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Niğde Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı, mehmet.ulutas@manas.edu.kg, mulutas@ohu.edu.tr

alışkanlık ” alt boyutu arasında anlamlı herhangi bir ilişki bulunamamış; ancak “sadık destekçilik”, “bireysel girişim” ve “kişilerarası yardım” alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

(b) Dikey bireycilik değişkeni ile örgütsel vatandaşlık değişkeninin “kişisel çalışkanlık”, “bireysel girişim” ve “kişilerarası yardım” alt boyutu arasında anlamlı herhangi bir ilişki bulunamamıştır; ancak “sadık destekçilik” alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

2. “Toplulukçuluk” ile “örgütsel vatandaşlık davranışı” arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

(a) Yatay toplulukçuluk değişkeni ile örgütsel vatandaşlık değişkeninin “kişisel çalışkanlık” ve “bireysel girişim” alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir; ancak “sadık destekçilik” ve “kişilerarası yardım” alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir.

(b) Dikey toplulukçuluk değişkeni ile örgütsel vatandaşlık değişkeninin hiçbir alt boyutu arasından anlamlı herhangi bir ilişki bulunamamıştır.

KAYNAKÇA

- Ali, A. J., Taqi, A. A., & Krishnan, K. (1997). Individualism , Collectivism , and Decision Styles of Managers in Kuwait. *The Journal of Social Psychology*, 137(5), 629–637. <https://doi.org/10.1080/00224549709595484>
- Allik, J., & Realo, A. (2004). Individualism-Collectivism and Social Capital. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 35(1), 29–49. <https://doi.org/10.1177/0022022103260381>
- Bochner, S., & Hesketh, B. (1994). Power Distance, Individualism/Collectivism, and Job-Related Attitudes in a Culturally Diverse Work Group. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 25, 233–257. <https://doi.org/10.1177/0022022194252005>
- Chirkov, V., Ryan, R. M., Kim, Y., & Kaplan, U. (2003). Differentiating Autonomy From Individualism and Independence : A Self-Determination Theory Perspective on Internalization of Cultural Orientations and Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(1), 97–110. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.1.97>
- Cho, S. Do, & Chang, D. yun. (2008). Industrial Marketing Management Salesperson ’ s innovation resistance and job satisfaction in intra-organizational diffusion of sales force automation technologies : The case of South Korea. *Industrial Marketing Management*, 37(7), 841–847. <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2008.04.004>
- Cohen, A., & Avrahami, A. (2007). The Relationship between Individualism , Collectivism , the Perception of Justice , Demographic Characteristics and Organisational Citizenship Behaviour. *The Service Industries Journal ISSN;* 26(8), 889–901. <https://doi.org/10.1080/02642060601011707>
- Erdem, B., Gökdeniz, A., & Met, Ö. (2011). Yenilikçilik ve İşletme Performansı İlişkisi : Antalya ’ da Etkinlik Gösteren 5 Yıldızlı Otel İşletmeleri Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(2), 77–112.
- Goncalo, J. A., & Staw, B. M. (2006). Individualism-Collectivism and Group Creativity. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 100, 96–109.
- Gundlach, M., Zivnuska, S., & Stoner, J. (2006). Understanding the relationship between individualism – collectivism and team performance through an integration of social identity

- theory and the social relations model. *Human Relations*, 59(12), 1603–1632. <https://doi.org/10.1177/0018726706073193>
- Hui, C. H., Candice, Y., & Eastman, K. L. (1995). International Replication Note The Relationship between Individualism-Collectivism and Job Satisfaction. *Applied Psychology*, 44(3), 276–282.
- Jin, Z., Hewitt-dundas, N., & Thompson, N. J. (2004). Innovativeness and performance : evidence from manufacturing sectors. *Journal of Strategic Marketing*, 12(4), 255–266. <https://doi.org/10.1080/0965254042000308075>
- Moorman, R. H. ., & Blakely, G. L. (1995). Individualism-Collectivism as an Individual Difference Predictor of Organizational Citizenship Behavior. *Journal of Organizational Behavior*, 16(2), 127–142.
- Nov, O., & Ye, C. (2008). Personality and technology acceptance : Personal innovativeness in IT , openness and resistance to change. In *Proceedings of the 41st Hawaii International Conference on System Sciences - 2008 Personality* (pp. 1–9).
- Oktuğ, Z. (2017). Psikolojik Güçlendirme Algısı İle Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkide Bireycilik-Toplulukçuluk Eğilimlerinin Biçimlendirici Rolü. *AİBU Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 245–266.
- Robertson, T. S., & Wind, Y. (1980). Organizational Psychographics and Innovativeness. *Journal of Consumer Research*, 7(1), 24–31.
- Triandis, H. C. (2001). Individualism-Collectivism and Personality. *Journal of Personality*, 69(6), 907–924.
- Uçar, M. E., & Konal, B. (2017). Yatay Dikey Bireycilik/Toplulukçuluk Büyük Beşli Kişilik Özellikleri ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(51), 591–604.
- Wagner, J. A. (1995). Studies of Individualism-Collectivism : Effects on Cooperation in Groups. *The Academy of Management Journal*, 38(1), 152–172.
- Yetim, U. (2003). The Impacts of Individualism/Collectivism, Self-Esteem, and Feeling of Mastery on Life Satisfaction among the Turkish University Students and Academicians. *Social Indicators Research*, 61(3), 297–317.
- Zhang, D., Lowry, P. B., Zhou, L., & Fu, X. (2007). The Impact of Individualism — Collectivism , Social Presence , and Group Diversity on Group Decision Making Under Majority Influence The Impact of Individualism — Collectivism , Social Presence , and Group Diversity on Group Decision Making Under Majority. *Journal of Management Information Systems*, 23(4), 53–80. <https://doi.org/10.2753/MIS0742-1222230404>